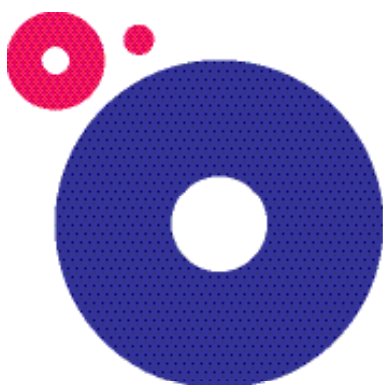

Skab bedre forhold for folkeoplysningen

Sådan varetager du folkeoplysningens interesser i din kommune

Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS)
Gammel Kongevej 39 E, 2. tv.
DK-1610 København V

+45 3315 1466
dfs@dfs.dk
www.dfs.dk

Denne pjece

Pjecen er udarbejdet af
Dansk Folkeoplysnings
Samråd
i samarbejde med foreningen
Fritid & Samfund

Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS) er folkeoplysningens brancheorganisation. DFS arbejder for at skaffe bedre vilkår og flere midler til folkeoplysningen, skabe samarbejde og netværk, skubbe til udvikling og nytænkning og for at skrive folkeoplysningen ind i samfundsdebatten.

Fritid & Samfund er en landsforening for folkeoplysningsudvalg, kredse, lokalråd m.v. på folkeoplysningsområdet. Foreningen arbejder for en øget forståelse for nødvendigheden af en folkeoplysnings-, fritids- og kulturpolitik og for at skabe de bedste vilkår for initiativer og aktiviteter inden for sektoren - nationalt og internationalt.

Vigtigt at kende beslutningsprocessen i kommunen

For aftenskoler, daghøjskoler og andre i den folkeoplysende voksenundervisning er kommunen afgørende. Kommunernes økonomi er hårdt presset i disse år. Mange opgaver skal løses, og mange aktører står i kø for at få del i budgettet.

På den anden side er kommunerne interesseret i at lægge opgaver ud til andre. Her har de folkeoplysende skoler nye muligheder.

De lokale folkeoplyseres forhold til politikerne og de ansatte i forvaltningen har derfor stor betydning:

- Hvor meget afsætter kommunalbestyrelsen i budgettet til folkeoplysning?
- Hvilke andre former for finansiering bliver der mulighed for?
- Hvor stor indflydelse har folkeoplyserne selv via folkeoplysningsudvalg og lignende udvalg?
- Hvor godt er det daglige samarbejde med de ansatte i forvaltningen og med kommunalpolitikere?

Resultatet afhænger af mange forhold, men skoleledere

og bestyrelser kan også selv påvirke det. I denne pjece fortæller vi lidt om:

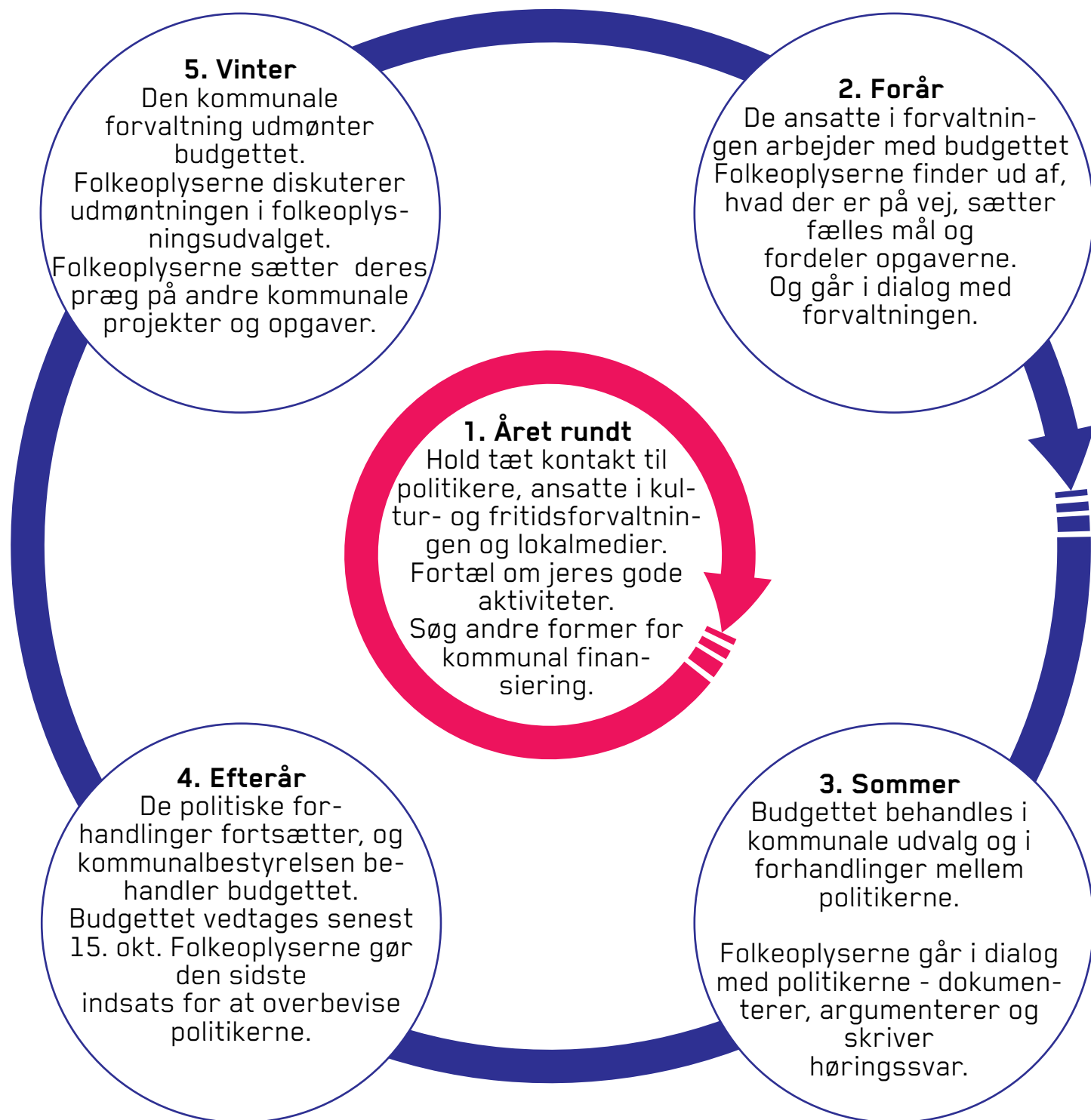
- Hvilke muligheder for kommunal finansiering er der?
- Hvordan er de kommunale rutiner?
- Hvordan og hvornår kan lokale folkeoplysere bedst påvirke beslutningerne?

Pjecen viser årets løb i den kommunale budgetlægning og giver ideer til hvordan man som folkeoplysende organisation kan påvirke beslutningerne.

Den er især henvendt til de lokale samråd for den folkeoplysende voksenundervisning. Noget vil være "børnelærdom" for mange folkeoplysere, men vi har valgt at tage det fra grunden af.

På DFS' hjemmeside kan du finde flere informationer: www.dfs.dk/temaer/kommunalt/

Årshjulet - i rette tid

1. Året rundt

- Brug enhver lejlighed til at fortælle borgmesteren, formanden for det relevante udvalg (f.eks. skole og kulturudvalget) og udvalgte kommunalbestyrelsesmedlemmer om, hvad din skole laver.
- Tag direkte kontakt til de(n) ansatte i forvaltningen, der beskæftiger sig med folkeoplysningen, når der er en anledning.
- Skab en god, personlig forbindelse til en journalist eller en redaktør på hvert af de lokale medier - og giv dem løbende små

---

historier om, hvad der foregår på din skole. Det er også med til at påvirke politikerne.

2. Forår

Fra før nytår og i årets første måneder arbejder de ansatte i forvaltningen med budgettet for det følgende år. De tager udgangspunkt i budgetoverslaget, der går tre år frem i tiden, og korrigerer for udviklingen i løn, priser, befolkningssammensætning, aldersfordeling med mere. Økonomiudvalget vedtager en tidsplan for behandlingen af budgettet.

- Tag de første kontakter. Find ud af, om der er generelle spærkrav til det næste budget. Overvejer forvaltningen eller politikere at skære på folkeoplysningen? Har de planer om at lægge opgaver ud, som folkeoplysningen kan være med til at løse?
- Hold møde i det lokale samråd for at dele informationer, opstille mål og fordele opgaver i indsatsen for folkeoplysningen på budgettet.
- I en dialog med forvaltningen kan I påvirke meget i denne periode. Inviter jer selv på besøg på Rådhuset, eller inviter dem til kaffe hos jer.

3. Sommer

Sidst på foråret/først på sommeren afleverer forvaltningen det teknisk fremskrevne budget. Nu lægges grunden for et kommende budget og budgetforlig mellem partierne. Nogle kommuner holder budgetseminarer. Fagudvalget (f.eks. Skole- og Kulturudvalget) behandler det fremskrevne budget. Folkeoplysningsudvalget (§35.2 udvalget) skal høres. 1. behandling i kommunalbestyrelsen.

- Brug jeres kontakter til at holde øje med, om der lægges op til ændringer på folkeoplysnings-

området i forhandlingerne mellem partierne.

- Fremlæg dokumentation og argumenter for støtten til folkeoplysningen.
- Gå - helst inden sommerferien - i dialog med lokalpolitikere for at overbevise dem om, at der ikke kan spares mere på folkeoplysningen, eller at det er tid til at udvide rammen.
- En fælles indsats via det lokale samråd kan sikre et godt hørings svar fra folkeoplysningsudvalget.
- Få lokalpressen til at skrive om jeres ønsker til folkeoplysningen i budgettet.

4. Efterår

Kommunalbestyrelsen vedtager det endelige budget senest den 15. oktober. Inden skal kommunalbestyrelsen behandle forslaget to gange med mindst tre ugers mellemrum (1. og 2. behandling).

- Fortsæt aktiviteterne ovenfor.
- Sidste indsats for at overbevise politikerne.
- Overvej at råbe "vagt i gevær" i lokalmedierne, hvis I tror, der kan rykkes noget.
- Vær opmærksom på, at jo tættere I kommer på 15. oktober, jo mindre er der som regel at gøre ved resultatet.

5. Vinter

Den kommunale forvaltning arbejder med udmøntningen af budgettets forskellige poster, herunder folkeoplysningen.

- Få indflydelse på udmøntningen gennem folkeoplysningsudvalget.
- Gå i dialog med forvaltningen for at få folkeoplysningen inddraget i andre kommunale opgaver - også selv om det ikke er nedfældet i budgetaftalen

Skaf bedre forhold for folkeoplysningen

Sådan skal I ikke gøre!

Hvis I vil være sikre på at få skåret i bevillingerne og lukket af for andre samarbejder med kommunen, så skal I:

- Ignorere forvaltningen og kommunalpolitikere, lige indtil budgettet skal vedtages
- Kritisere forvaltningen over for politikerne og i lokalmedierne
- Kritisere politikerne i medierne, inden I har talt med dem direkte
- Altid jamre over folkeoplysningens dårlige forhold
- Svine andre folkeoplysere til over for kommunen
- Vente med at brokke jer over budgettet, til det er vedtaget

Det kan gøres anderledes:

- Skab og fasthold gode kontakter til forvaltningen.
- Skab og fasthold gode forbindelser til kommunalpolitikere.
- Tag imod invitationer til kommunale arrangementer, ikke mindst når nye indsatsområder søsættes.
- Inviter kommunalpolitikere og ansatte til åbninger, receptioner og lignende - eller inviter dem bare på besøg og fremvisning.
- Tal med én samlet folkeoplys-

nings-stemme, når I vil opnå noget hos kommunalbestyrelsen og de kommunale forvaltninger! Det kan I bruge et lokalt samråd til.

- Præsenter et fælles forslag til forbedring af budgettet.
- Koordiner kontakten til forvaltningen og politikerne.
- Fortæl politikere, forvaltning og lokalmedier om jeres mest vellykkede aktiviteter
- Giv politikere og ansatte eksempler fra andre kommuner på godt samarbejde med folkeoplysningen.
- Præsenter - korrekte! - tal og anden dokumentation for jeres aktivitet, f.eks. hvor mange deltagere, hvor meget deltagerbetaling, egne brugertilfredshedsundersøgelser, aldersfordeling, handicappede, udviklingen i kommunens tilskud. De ansatte og de positivt indstillede kommunalpolitikere kan bruge det til at overbevise resten af politikerne om flere penge til folkeoplysningen.
- Argumentér sagligt og velunderbygget - hellere med folkeoplysningens positive betydning og de gode resultater end med klage og kritik.
- Brug lokalmedierne, men brug dem med omtanke. I nogle situationer presser det politikerne i den rigtige retning. I andre situationer bliver de fornærmede og går i baglås.

Andre former for finansiering

Uforbrugte midler:

Hen imod slutningen af året kan det vise sig, at ikke alle de afsatte penge er blevet brugt til folkeoplysning. Folkeoplysnings-samråd kan argumentere for, at de uforbrugte midler anvendes til at forbedre møbler, andre lokaleforhold eller AV-midler.

Konto til kulturelle formål:

I de fleste kommuner er der afsat et beløb til ad hoc kulturelle formål. Det vil ofte være muligt at ansøge om midler herfra til nye aktiviteter med relation til kulturområdet.

Projektmidler:

Inden for andre forvaltningsområder vil der ofte være projektmidler, der kan bruges til nye tiltag på folkeoplysningsområdet.

Serviceovens §18:

Gennem et samarbejde med de frivillige sociale foreninger er der tilskudsmuligheder fra denne konto.

Partnerskaber:

Alle landets kommuner etablerer partnerskaber, der har til opgave at løse konkrete opgaver til gavn for kommunens borgere. De vil ofte kunne finansieres gennem tilskud fra andre forvaltningsområder. Partnerskabsmodellen rummer mulighed for at få overført tilskud fra andre forvaltningsområder til de folkeoplysende aktører. Samtidig giver den

type aktiviteter prestige til folkeoplysningen.

Kampagner og events:

På trods af den pressede kommunale økonomi afsætter mange kommuner flere og flere midler til kampagner og store events, der bl.a. har til formål at profilere kommunen. Her kan de folkeoplysende aktører deltage.

Frie midler:

I næsten alle kommuner råder politikere over "frie midler", som de kan disponere over til særlige prioriteringer.

Efteruddannelse:

I de kommunale budgetter er der tradition for, at der afsættes midler til efteruddannelse af ledere og instruktører indenfor idrætsområdet og det idebestemte ungdomsområde. Også leder og lærer inden for den frivillige voksenundervisning bør have mulighed for at få tilskud fra disse midler.

Gode lokaler

- kvalitet i folkeoplysningen

Det er en forudsætning for kvaliteten, at folkeoplysningen foregår i gode og velegnede rammer, der er tilpasset voksnes behov. Derfor er det nødvendigt, at I gør opmærksom på, hvilke behov for lokaler I har - både på kort og lang sigt.

- Forsøg at påvirke byggeriet af nye kommunale bygninger og faciliteter, så de også kan rumme voksenundervisningen
- Kræv, at gamle og utidssvarende lokaler bliver renoveret, så de lever op til tidens krav om fleksibilitet og kan tilpasses nye voksenpædagogiske metoder.
- Vær opmærksom på skolelukninger. Det er vigtigt at have en plan, der sikrer, at den frivillige voksenundervisning får bedre forhold end før skolelukningen.
- Husk, at kommunen skal yde jer tilskud til private lokaler, hvis den ikke kan stille egnede lokaler til rådighed.

Læs mere på:

www.dfs.dk

klik på temaet

Kommunalt